

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

SZOLNOKI JÁRÁSI HIVATAL
AGRÁRÜGYI FŐOSZTÁLY
NÖVÉNY- ÉS TALAJVÉDELMI OSZTÁLY

Iktatószám: JN-07/55/00922-3/2018.

Tárgy: Károsító helyzet-jelentés

Melléklet: -

Ügyintéző: Vincze Katalin

Telefon: 20/434-7679

Jász-Nagykun-Szolnok megye növény-egészségügyi helyzetkép 2018. 04. 15. - 2018. 04. 30. között

Időjárás: Április második dekádjában erőteljes felmelegedés volt tapasztalható, a napsütéses órák száma megemelkedett és nyáriasan meleg idő alakult ki. A legmagasabb nappali hőmérséklet 25-27 °C körül alakult, az éjszakai legalacsonyabb hőmérséklet 9-13 °C között ingadozott. Felhőzet megnövekedés csak néhol volt tapasztalható, zápor, zivatar helyenként alakult ki, de számottevő csapadékot sehol sem eredményezett.

A megyében tapasztalható időjárási viszonyokból adódóan a belvizes területek nagy része felszáradt a hónap végére, vízállás csak a táblák mélyebb hajlataiban maradt meg, viszont a szárazság hátráltatja a kultúrnövények kelését, fejlődését.

Fenológiai állapotok (04. 15. - 04. 30.):

- **Őszi árpa:** kalászhányás
- **Őszi búza:** 3-4 szárcsomós állapot
- **Kukorica:** vetés-kelés
- **Napraforgó:** vetés-kelés
- **Őszi káposztarepce:** szíromhullás-becőképződés kezdete
- **Lucerna:** első növedék kaszálása
- **Hagyma:** kaszahányás állapota-két leveles állapot
- **Szőlő:** levélfejlődés-virágzat megjelenése

- **Gyümölcsösök:** virágzás vége-gyümölcsfejlődés kezdete

Károsítóhelyzet:

- **Őszi kalászosok (őszi búza, őszi árpa, tritikále):** A megyében az őszi árpa állományokban megkezdődött a kalászhányás, az őszi búza és tritikále esetében még szárnövekedés figyelhető meg, de a kalász már kitapintható. Az állományokra egyöntetűen jellemző, hogy a nagy szárazság és a meleg időjárás hatására a levelek csavarodnak, sárgulnak.

Az alsó levélemeleteken nagy számban megtalálhatók a levélfoltosság tünetei (pl.: Pirenoforás levélfoltosság - *Pyrenophora graminea*, *Pyrenophora teres*, *Pyrenophora tritici-repentis*, Lisztharmat: *Blumeria graminis*, Szeptóriás levélfoltosság - *Septoria tritici*). Ezen kórokozók a dekád második felében uralkodó meleg, száraz időjárásban nem tudták a felsőbb levélemeleteket megfertőzni, de mint fertőzési góccok továbbra is jelen vannak, és a csapadékos idő beálltával számítani kell a későbbi fertőzésekre.

Az állományokban továbbá megkezdődött a vetésfehérítő bogarak (veresnyakú árpabogár - *Oulema melanopus*, kéknyakú árpabogár - *Oulema lichenis*) betelepülése, helyenként a lárvák hámozgatása is tetten érhető.

A gabonatáblákban szinte mindenhol befejeződött a gyomirtás.

- **Tavaszi kalászosok (tavasz árpa, fénymag, zab):** A megyében a tavaszi nehézkes munkakezdésnek köszönhetően kis területen tudtak tavaszi kalászosokat vetni a termelők. Ezek az állományok szépen kikeltek a talajok nedvesség tartalmának köszönhetően, de fejlődésük az óta szinte stagnál a tavaszi vízhiányból adódóan. Ezekben az állományokban jelentős kórokozó és kártevő kártétel nem tapasztalható.
- **Őszi káposztarepce:** Április második dekádjában az őszi káposztarepce állományokban befejeződött a virágzás, megindult a becőképződés. A virágok jól kötődtek, az állományok jó habitusúak, ígéretesek. A virágzáskori kártevők ellen a legtöbb termelő hatékonyan, eredményesen tudott védekezni.
- **Lucerna:** Az első növendék kaszálása befejeződött, a bálázási munkálatok zajlanak. A megyében a tavalyi évhez képest várhatóan több lesz a második növendékből történő magfogás. A mezei pocok (*Microtus arvalis*) és a hörcsög (*Cricetus cricetus*) észlelési szinten jelentkezett.

- **Kapás kultúrák (napraforgó, kukorica):** A napraforgó vetése szinte mindenhol befejeződött, a kukorica vetése még folyamatban van. Az állományok kelése a legtöbb helyen vontatott, és várat magára. Azokon a területeken, ahol jó talaj előkészítéssel sikerült a talajok nedvességtartalmát megőrizni, ott szépen sorolnak a vetések, de a további növekedéshez ott is komoly gondot jelent a csapadékhiány.

A korai vetésekben ugyanakkor a gyomnövények csírái is megjelentek (pl.: Apró szulák - *Convolvulus arvensis*, Mezei acat - *Cirsium arvense*, Libatop félek - *Chenopodium* sp., Disznóparéj félek - *Amaranthus* sp., Kakaslábfű - *Echinochloa crus-galli* stb.).

- **Csonthéjasok:** A cseresznye, meggy ültetvényekben gyenge volt a kötődés. A talajok hőmérséklete tartósan elérte a 12 °C, így az előbábként áttelelt cseresznyelegyek (cseresznyelég - *Rhagoletis cerasi*), kifejlődése befejeződött, az imágók repülése megkezdődött. A kihelyezett sárga színcsapdák már fognak imágókat. A legyek mellett az ültetvényekbe tömegesen települtek be a levéltetű (fekete meggy- és cseresznye levéltetű - *Myzus cerasi*) kolóniák.

Az őszibarack, és kajszi ültetvényekben szintén tömeges levéltetű felszaporodás volt megfigyelhető (pl.: zöld őszibarack levéltetű - *Myzus persicae*, hamvas őszibarack-levéltetű - *Hyalopterus amygdali*). Az ültetvényekben sikeresen védekeztek a tafrinás (*Taphrina deformans*) betegség ellen, kiskertekben még mindig található a fákon fertőzött levél, de a fertőzés már lecsengett.

Szilva ültetvényekben is hasonló képen az előzőekhez, nagy a levéltetvek egyedszáma (pl.: hamvas szilva levéltetű - *Hyalopterus pruni*, sárga szilva levéltetű - *Brachycaudus helichrysi*).

Kórokozók kártétele eddig nem volt megfigyelhető, de csapadékos, meleg időjárás beálltával számítani kell e betegségek megjelenésére (pl.: levéllyukacsosodást okozó fómás betegség - *Phoma pomorum*, és sztigminás betegség - *Stigmina carpophila*, cseresznye-meggy blumeriellás betegség - *Blumeriella jaapii*, kajszi apiognomóniás levélfoltossága - *Apiognomonium erythrostoma*, szilva polisztigmás levélfoltossága - *Polystigma rubrum*, szilva rozsa - *Tranzschelia pruni-spinosae*, *T. discolor*).

- **Almatermésűek:** Az ültetvényekben befejeződött a virágzás. Az almatermésűek tűzelhalás betegségét okozó *Erwinia amylovora* baktérium fertőzésének nem kedvezett az időjárás. Ugyanakkor másodvirágzásban ugyanúgy fenn áll a baktérium fertőzésének a veszélye, ezért későbbiekben is nagy figyelmet kell a megelőzésére fordítani. Az almásokban a lisztharmat - *Podosphaera leucotricha* primer tünetei megfigyelhetők. Valamint a levelek kipirosodását okozó levélpirosító alma levéltetű - *Dysaphis devectora* kolóniák mérete is elérte a védekezési küszöbértéket.

A továbbiakban, mind az ültetvényekben, mind a kiskertekben figyelni kell a kórokozók megjelenésére pl.: alma fák esetén: ventúriás varasodás - *Venturia inaequalis*, birs fák esetén: diplokarponos betegség - *Entomosporium maculatum*, moníliai betegség - *Monilia linhartiana*, körte fák esetén: mikoszferellás levélfoltosság - *Septoria pyricola*, varasodás - *Fusicladium pyrinum*, roszda - *Gymnosporangium sabinae*.

A cserebogarak (pl.: májusi cserebogár - *Melolontha melolontha*) rajzása elkezdődött, jelenleg is tart, de számuk nem éri el a védekezési küszöbértéket.

- **Szőlő:** Az állományokban számítani kell a lisztharmat - *Erysiphe necator* és a peronoszpóra - *Plasmopara vitis* megjelenésére.

Az állományokban figyelni kell a szőlómolyok (nyerges szőlómoly - *Eupoecilia ambiguella*, tarka szőlómoly - *Lobesia botrana*) rajzására.

Szolnok, 2018. május 03.

Polgár Viktória

osztályvezető